

незважаючи на превалювання карального підходу, керівництво закладів освіти намагається знайти йому альтернативу.

Таким чином, менеджменту ЗВО доцільно звернути особливо пильну увагу на контекстуальні фактори, такі як поведінка викладачів та поведінка здобувачів освіти, на освітній клімат, який здатний або стимулювати студентів вдаватися до нечесних прийомів у процесі навчання або стримувати від їх використання.

Список посилань

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих / За заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.

2. Оніщик Ю. Академічна доброчесність як основа сталого розвитку закладів вищої освіти. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. № 2. С. 7–9.

3. Струнсе В. Місія досяжна: підвищення академічної чесності в українській освіті. *Прозорість і корупція в системі вищої освіти України*. Київ.: Таксон, 2003. С. 272–275.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-175>

ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОПП «ЕКОЛОГІЯ, ЕКОМЕНЕДЖМЕНТ ТА ЕКОАУДИТ»

Салавор О. М.

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри екології та екоменеджменту
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна*

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Саме таке визначення дає Стаття 42 Закону України [1].

Міжнародний центр академічної доброчесності визначає академічну доброчесність як дотримання таких п'яти фундаментальних цінностей:

чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності та відваги до дій. Оскільки Замало лише вірити у вище перелічені цінності, їх потрібно відстоювати. Це, в свою чергу, вимагає цілеспрямованості, відваги та відданості [2].

У Національному університеті харчових технологій у квітні 2019 року затверджено Кодекс академічної етики університету [3]. У НУХТ працює комісія з питань академічної етики та затверджено регламент перевірки на академічний плагіат кваліфікаційних робіт здобувачів освіти, рукописів дисертацій та монографій, рукописів статей, поданих до публікування у періодичних наукових виданнях.

Дія Кодексу академічної етики НУХТ поширюється на усіх учасників освітнього процесу в Університеті. За порушення академічної етики особа може бути притягнута до академічної відповідальності в порядку визначеному цим Кодексом. Тому усі гаранті освіти програм та викладачі приділяють значну увагу ознайомленню здобувачів із положеннями академічної доброчесності. Зокрема я є гарантом освітньо-професійної програми «Екологія, екоменеджмент та екоаудит» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 101 «Екологія». Зазвичай здобувачі-магістри уже добре знають, що таке академічна доброчесність, розуміють наслідки відповідальності за порушення інтелектуальних прав і мають досвід перевірки на плагіат власних курсових та кваліфікаційних робіт і наукових розробок.

Гарант зобов'язаний на початку навчального року провести збори із здобувачами ОПП та чітко окреслити вимоги щодо дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти в НУХТ, що включає:

- дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності;
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації в разі використання почерпнутих із них ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право й суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації [3].

Заключним етапом навчання у магістратурі є виконання та захист кваліфікаційної роботи, що передбачає самостійне розв'язання комплексної проблеми у сфері екології, яке характеризується невизначеністю умов та вимог і потребує проведення досліджень та/або

здійснення інновацій. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Вона має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти або його структурного підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.

Щоб охопити всі вище перелічені питання академічної доброчесності та врахувати сучасні виклики, у вересні я, як гарантка ОПП, провела зустріч із здобувачами. І вкотре переконалася, що скільки не обговорюй це питання, а завжди відкриваються нові аспекти.

Новітні технології, зокрема використання усіма учасниками навчального процесу ChatGPT, вимагають і нових підходів для забезпечення академічної доброчесності. Тема ролі штучного інтелекту при написанні кваліфікаційної роботи викликала жваве обговорення під час дискусії зі здобувачами-магістрами.

З одного боку, ChatGPT може проводити пошук інформації, генерувати реферати на будь-яку тему, резюме технічних статей або наукових концепцій, аналізувати дані та видавати певну статистику чи прогнози, давати відповіді практично на будь-яке запитання. Зрозуміло, що немає сенсу забороняти здобувачам користуватися ним. З іншого боку, питання етичності видавати згенерований текст за власний залишається відкритим. Також відкритим є питання стовідсоткової достовірності правильних рішень та відповідей ChatGPT, адже велику роль відіграє правильність формулювання запиту.

Однозначно можу сказати, що після завершення програми підвищення кваліфікації «Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище» мені є що розповісти здобувачам та колегам.

Список посилань

1. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 16.10.2023).

2. International Center for Academic Integrity. URL: https://academicintegrity.org/index.php?option=com_content&view=article&id=39&Itemid=160 (Retrieved 16 Oct 2023).

3. Кодекс академічної етики. НУХТ, Київ. URL: <https://nuft.edu.ua/dostup-do-publichnoi-informacii/akademichna-etika/reglamentuyuchi-dokumenti-nuxt> (дата звернення 16.10.2023).